

Na?

Amikor K. korán reggel hazaérkezett, és kocsijával ráhajtott a rövid, befagyott kapubejáróra, megpillantotta a madarat. Egy feketerigó volt. Az egyik pilléren ácsorgott, és nem mozdult. Vékony madárlábai belemélyedtek a vékony hórétegbe, amiért úgy nézett ki, mintha nem lettek volna lábai, mintha csak úgy lenne ott, mozdulatlanul, a hóban, akár egy repülés közben eltévedt, túl meszszire ütött teniszlabda.

A motor még járt, a következő teendője, hogy kiszálljon és kinyissa a kaput. K. lekapcsolta a rádiót, és hallgatta az alapjáraton duruzsoló motor hangját; fáradt volt, aludni szeretett volna, még hozzá rögtön. A szélvédőn keresztül bámulta a feketerigót, a madár pedig visszabámult rá. Nem mozdult.

Egészen a mai napig semmilyen elképzelése sem volt K.-nak arról, hogyan is hal meg egy madár; halott madarakba ritkán botlik az ember. Évente legfeljebb két-három tetemet találtak a kertben, de többnyire könnyen megállapítható volt, hogy ezek az állatok harc közben veszítették életüket. A gyerekek minden egyes alkalommal alaposan megvizsgálták a lelőhelyet, a test pozícióját vagy ami abból megmaradt: a tollazat tépettségét, a szárny alsó részét beborító, ideoda kószáló hangyákat. Gyakran találtak csőröket fej nélkül, leharapott lábakat, amelyek néha kicsit távolabb és szétszórva heverték a fűben, mintha arra vártak volna, hogy történik velük valami. „Álmukban kapják el őket, amikor fejük a szárnyuk alatt van, ilyenkor tehetetlenek.” Bruno lélegzetvétel nélkül találta ki az újabb és újabb hipotéziseket. Bruno számára minden egy legendás csata nyomaít mutatta, egy csatáét, amely éjfél körül történhetett, „tudod, olyan furcsa kiáltások”. Bruno biztos volt benne, hogy a hangok miatt riadt fel az éjszaka folyamán, de aztán később visszaaludt. Clara sajnálta a madarat és temetést szeretett volna rendezni neki gyászbeszéddel és imával.

LUTZ SEILER 1983-ban született a türingiai Gerában, ma a Berlin melletti Wilhelmshorstban él. 1995-ben jelent meg első verseskötete, a *berücht/geführt* (megérintve/vezetve) az Oberbaum Velagnál, ezt a *vierzig kilometer nacht* (negyven kilométer éjszaka) követte 2003-ban. A versek mellett esszéket publikált és szerkesztőként is dolgozott. Legutóbbi novelléskötetete, a *Die Zeitwaage* (Az idő mérlege) a Shurkampnál látott napvilágot. Műveit számos díjat kapott, többek között a Brémai Irodalmi Díjat (2004), a Südwestrundfunk Sikerlista-díját (2005) és 2007-ben az Ingeborg Bachmann-díjat. Magyarul elbeszélések és regényrészletek jelentek meg tőle.

„Miért nem maradnak fent, a fák között?”

„Clara, sajnos nem tudom.”

„Egészen fent a fák között ugye nem eshet bajuk?”. K. Clarát az ölébe vette, és elmesélte neki valamelyik madaras történetét: A fahamori sirályokat vagy a wansee-i madáretetőt – az egész egy ismerős, gyakran látott filmből származott, egy filmből, amelyben valaki, aki K.-hoz hasonlított, vigaszt talált. Annak ellenére, hogy bármit tudott volna a madarokról, K. elmagyarázta a gyerekeknek, hogy a legtöbb madár, mint ahogy a legtöbb állat, elbújik, ha az idő elérkezett. K. úgy gondolta, hogy a madarak életük végéhez közeledve az erdő mélyére húzódnak vissza szép és titkos rejtekhelyükre. Egy tisztásra, ahol a halálhoz használt fenyőjükről háborítatlanul a mélybe zuhanhatnak. Máskülönben – a gyerekek mindig megborzongtak, amikor K. ezzel a szóval kezdte a mondandóját – máskülönben, kérdezte K., nem kellene találkozunk maradványaikkal, szétszóródott kis üreges csontjaikkal, ráadásul itt az erdő szélén a kertünkben, ahol ezek az énekesmadarak minden reggel és este fülsüketítő koncertet adnak?

A gyerekek egyetértettek K.-val. Egy műanyagvödörbe összegyűjtötték a madár maradványait, és elásták egy bokor alá, amelyet madártemetőnek használtak. Csak a kiválasztott tollakat és a csőrt tartották meg, amelyeket a fészkerben található terráriumukba helyeztek el, amiben már volt néhány kiszáradt lábatlan gyík, egy kiszáradt vaddisznóagyar és számos más maradvány. A tollakat a terrárium alját borító homokba vagy a sarokba állították. „A tollak a csontok őrzői”, motyogta Clara, miközben a kis tenyerével megáldotta az évek alatt összegyűjtött tollakból álló falat.

Mivel senki sem jött lefelé az utcán, különben elég kínos lett volna K.-nak, hogy járó motornál a saját bejárati kapuja előtt az autójában ücsörög, maradt még egy darabig; egy pillanatra homlokát a kormánykeréknek döntötte. Kellemes volt így. Olyasmin gondolkodott: talán egy olyan feketerigó, amely már önellátásra képtelen, talán az egész éjszaka ott ücsöröghetett és várakozhatott, akár már az este is. K. a motor bűgását hallgatta, miközben a motorhűtés is bekapcsolódott. Akarata ellenére enyhén a gázpedálra lépett.

A gyerekek rég észrevették volna K.-t. Odajöttek volna a kapuhoz megnézni, hogy K. miért nem száll már ki? Bruno azonnal kitérte volna a kaput, és beállt volna K.-val együtt a garázsba. Együtt tették volna meg a kert és a kapu közötti távot, hogy a kaput becsukják.

„Valahogy mindig van tovább, öregem.” Ereszkedett hangon a szélvédőbe motyogta; K. egy határozott, erőtlen mozdulattal kiszállt az autóból, és sebes léptekkel megindult a kapu felé. Valami történt. A feketerigó szemében merevség és rezdületlenség; a félenkség hiányzott a madárból. K. hezitált és elgondolkodott azon, hogy esetleg visszaforduljon, hiszen sürgősen volt, hogy kora reggel beálljon a garázsba, arra sem volt szükség, hogy egyáltalán hazajöjjön. Ezek az értelmetlen gondolatok – csak úgy – átszaladtak a fején. K. az autót akár az utcán is hagyhatta volna. A feketerigó egy hektikus, aszimmetrikus balra tartó szárnycsapkodással és egy kellemetlenül hosszúra nyújtott fütty kíséretében elrugaszkodott, és eltűnt a páfrányfenyők lombzatában.

„Öregem, csak tovább, csak tovább.” A saját suttogása nevetséges volt számára. K. egy pillanatra visszaemlékezett, hogy régebben már egyszer előfordult, hogy leállított motorral akart begurulni a garázsba, megemelte a garázskaput, hogy ne karistolja a földet; K. este jött akkor haza reggel helyett, ügyelt a csendre. Annak ellenére, hogy K. mindent magában tartott, ami megtörtént vele, ritkán jutott ez a történet az eszébe – egyszerűen kiment a fejéből. Arra sem emlékezett, amikor a garáztól akart a kapubejáróhoz visszamenni, hogy becsukja a kaput, miközben a feketerigó a fáról a sövényre zuhant (füttyszó nélkül), majd ott mozdulatlanul fennakadt. Talán túl durván és ügyetlenül rugaszkodhatott el, vagy csak megcsúszhatott, mindenesetre finom kis hó hullott a földre, amiből K. is kapott a gallérijára – K. ijedten a fejéhez nyúlt.

Ha K. Brunóval együtt szállt ki az autóból, érvényben volt köztük egy megállapodás, miszerint K. mindig megkérdezte tőle: „Visszajössz a kapuig?” Bruno ilyenkor azonnal előrerohant, K. pedig hunyorgott a fenyőhajtások között átszűrődő fénytől, miközben lépései alig hallhatóan ropogtak a kapubejáró murváján. K. a kapuig szabadnak érezte magát: egy lélegzetvétel, egy kis haladék, egy tíz vagy tizenkét másodperces szünet, amelyben senki és semmi sem ártott. Majd Brunóval együtt lassan visszaballagtak a házhoz; eközben K. megfogta Bruno tarkóját, és beletúrt a hajába vagy valami hasonlót tett, valami olyat, amely szintén egy régi, már gyakran látott filmből származott, amelynek a tökéletes bizalmat kellene megmutatnia. De ez a film ennél is többet tárt fel: azt az elkötelezettséget, hogy K. szükség esetén az égvilágon minden áldozatot meghozna. Brunóval együtt lesétáltak a kapubejárón, K. megsimogatta Bruno fejét, és közben a következőt kérdezte tőle:

„Na?”

Mellette a feketerigó elhúzott a bozótból. Cibálva, furcsa torokhangok kíséretében – csak úgy – megpróbálta a madár a közelben található bokor piros bogyóit letépni; nem minden egyes szem esetében volt elég ereje, egy bogyót sem sikerült lecsípnie, pontosabban. A feketerigó mégis tovább próbálkozott. Minden alkalommal nagyon gyorsan feladta, és eleresztette csőréből az ágat. Úgy tűnt, mintha hatalmas étvágya volna, de mintha erre nem lenne alkalmas az idő, legalábbis, amíg a bogyók magasságában tartózkodott. Közben a sövény tovább tépázta az amúgy is csapzott tollazatát. Mégis sikerült a feketerigónak az egyik oldalán megkapaszkodnia, s egészen a kapuig szaladt rajta. Ez a feketerigó úgy viselkedik, mint egy kutya, gondolta K., akár még gazdája is lehet.

A sövény a ház előtt két méterre végződött, K. gondosan törölgette lábát a rácsokon, bedugta a kulcsot a zárba, és tétovázása közepette, a lábtörővel súrlódó cipőtálpak zajának kellős közepén, befejeződött a film. A világitás felkapcsolódott, K. belépett a házba, és egyedül volt.

Tóth Attila fordításai

TÓTH ATTILA (1983) mérnök-informatikus, informatika–német szakos tanár és bölcész. IT architektként dolgozik Budapesten.